

Stoll gegn Sviss

Dómur frá 25. apríl 2006

Mál nr. 69698/01

10. gr. Tjáningarfrelsi

Uppljóstrun trúnaðarmála.

1. Málsvik

Kærandi, Martin Stoll, er svissneskur ríkisborgari og búsettur í Zürich. Hann er blaðamaður. Í desember 1996 ritaði Carlo Jagmetti, þáverandi sendiherra Sviss í Bandaríkjunum, vinnuskýrslu sem var merkt sem „trúnaðarmál“. Skýrslan var notuð í samningaumleitunum milli heimsþings gyðinga og svissneskra banka varðandi bætur til fórnarlamba helfarar nasista vegna eigna gyðinga hjá svissneskum bönkum sem enginn hafði gert tilkall til. Skýrslan var send til þess sem sá um málið af hálfu utanríkisráðuneytisins í Bern og afrit voru send til nokkurra annarra starfsmanna svissnesku utanríkisþjónustunnar svo og nítján annarra aðila. Kærandi komst yfir afrit af skýrslunni.

Hinn 26. janúar 1997 birti sunnudagsblað í Zürich, Sonntags-Zeitung, tvær greinar eftir kæranda undir fyrirsögnunum „Carlo Jagmetti móðgar gyðinga“ og „Sendiherrann hleypur illa á sig á ný“. Meðfylgjandi þessum greinum voru útdrættir úr skýrslunni. Daginn eftir birti dagblað í Zürich, Tages-Anzeiger, stóra kafla úr skýrslunni og dagblaðið Nouveau Quotidien fylgdi í kjölfarið með sams konar umfjöllun.

Hinn 22. janúar 1999 dæmdi héraðsdómur í Zürich kæranda til að greiða 520 evru sekt vegna birtingar á trúnaðarskjölum. Athæfi hans var talið varða við 293. gr. svissneskra hegningarlaga. Áfrýjun kæranda til æðri dómstóls var hafnað 5. desember 2000. Svissneska blaðamannaráðið, sem fékk málið til meðferðar fyrir tilstilli svissnesku ríkisstjórnarinnar, komst einnig að þeirri niðurstöðu að með því að stytta skýrsluna og taka hana úr samhengi hefði kærandi á óábyrgan hátt látið ummæli sendiherrans virðast hneykslanleg.

2. Meðferð málsins hjá Mannréttindadómstólnum

Kæran

Kærandi byggði á því að með sakfellingunni hefði verið brotið gegn tjáningarfrelsi hans samkvæmt 10. gr. sáttmálans.

Niðurstaða

Helsta álitaeefnið fyrir dómstólnum var hvort takmörkun á tjáningarfrelsi kæranda hefði verið nauðsynleg í lýðræðisríki.

Dómstóllinn tók fram að gagnrýnin í blaðagreinunum hefði beinst að háttsettum embættismanni, manni í sendiherrastöðu sem hefði haft afar mikilvægu hlutverki að gegna í samskiptum við Bandaríkin. Það var niðurstaða dómstólsins að trúnaður í utanríkissamskiptum væri réttlæt看legur en ekki mætti kosta hverju sem er til verndar hans. Þá næði gagnrýnis- og aðhaldshlutverk fjölmiðla til mála varðandi utanríkisstefnu jafnt sem annarra málefna.

Upplýsingarnar í umræddri skýrslu hefðu tekið til máls sem varðaði almannahagsmuni. Blaðagreinarnar hefðu verið innlegg í almenna umræðu um málefni sem mikið hefði verið fjallað um í svissneskum fjölmiðlum. Umræðan um hlutverk Sviss í seinni heimsstyrjöldinni og um eignir fórnarlamba helfararinnar hefði verið mjög heit og skoðanir skiptar. Svissneski sendiherrann í Washington hefði gegnt mikilvægu hlutverki í þessum umræðum og dómstóllinn féllst á að almenningur hefði lögmæta hagsmuni af því að fá upplýsingar um þá embættismenn sem hefðu með svo viðkvæm mál að gera sem og stefnu þeirra og samningsaðferðir.

Dómstóllinn féllst á mikilvægi þess að vernda störf utanríkisþjónustunnar fyrir utanaðkomandi afskiptum. Hins vegar var ekki fallist á að með því að birta viss atriði í stefnu svissneskra stjórnvalda við umræddar samningaviðræður hefði verið ógnað svo mikilvægum hagsmunum að þeir skyldu vega þyngra en tjáningarfrelsið. Þá hafði héraðsdómstóllinn í Zürich sérstaklega tekið fram að birting þessa trúnaðarskjals hefði ekki stefnt í hættu grundvelli svissneska ríkisins.

Dómstóllinn taldi að í frelsi fjölmiðla fælist heimild til að stílfæra ákveðin atriði eða setja þau fram á ögrandi hátt. Ekki skipti meginmáli að viðurlögin sem kærandi hlaut voru ekki þung. Var það álit dómsins að sakfelling kæranda hefði ekki verið til þess fallin að ná lögmætu markmiði, enda væru hafðir í huga hagsmunir lýðræðisríkis af því að vernda og viðhalda frelsi fjölmiðla. Það var niðurstaða dómstólsins að brotið hefði verið gegn rétti kæranda samkvæmt 10. gr. sáttmálans. Ekki var gerð krafa um bætur af hálfu kæranda.

Þrír dómarar skiluðu séráliti.